

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُنَّم

هدیه‌های آسمان

تعلیم و تربیت اسلامی

دوم دبستان

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب:	هدایه‌های آسمان (تعلیم و تربیت اسلامی) - دوم دبستان - ۲۰۰
پدیدآورنده:	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف:	دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف:	مرتضی دانشمند، عبدالکریم صالحی، سید سجاد طباطبایی‌زاد، محمود متولی‌آرانی و مسلم ناصری (اعضای گروه تألیف)
مدیریت آماده‌سازی هنری:	اداره‌ی کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
شناسه افزوده آماده‌سازی:	احمدرضا امینی (مدیر امور فنی و چاپ) - مجید ذاکری یونسی (مدیر هنری و طراح جلد) - حسین و هابی (طراح گرافیک و صفحه‌آرا) - شیوا ضیایی، گلنار ثروتیان، مهدیه صفائی‌نیا، صبا صفا، سحر خراسانی، عاطمه ملکی‌جو، برسام‌ملکی و طاهر شعبانی (تصویرگران) - فرهاد سلیمانی، حمیدرضا همتی (اعکاس) - فاطمه باقری مهر، حسین چراغی، سیف‌الله بیک، محمد دلیوند، فاطمه بزشکی و ناهید خیام باشی (امور آماده‌سازی)
نشانی سازمان:	تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره‌ی ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)
تلفن:	۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹، ۰۹۲۶۶، ۰۹۲۶۱-۱۱۶۱، ۰۸۸۳۱۱۶۱-۹
ناشر:	شرکت افست: تهران - کیلومتر ۴ جاده‌ی آبعلی، پلاک ۸، تلفن: ۰۹۳-۷۷۳۳۹۰۹۳، دورنگار: ۰۹۷-۷۷۳۳۹۰۹۷، صندوق پستی: ۱۱۱۵۵-۴۹۷۹
چاپخانه:	شرکت افست «سهامی عام» (www.offset.ir)
سال انتشار و توزیع چاپ:	چاپ دهم ۱۴۰۰
برای دریافت فایل pdf کتاب‌های درسی به پایگاه کتاب‌های درسی به نشانی www.chap.sch.ir و برای خرید کتاب‌های درسی به سامانه فروش و توزیع مواد آموزشی به نشانی www.irtextbook.ir یا www.irtextbook.com مراجعه نمایید.	

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلحیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز از این سازمان منوع است و متخلفان تحت بیکرد قانونی قرار می‌گیرند.

ISBN 978-964-05-2030-7 ۰۳۰-۰۷-۹۷۸-۹۶۴-۰۵-۲۰۳۰

کودکان دبستانی عزیزان من هستند.

امام خمینی (قُدِسَ سِرَّه)

همکار گرامی، معلم عزیز

سلام علیکم؛ خداوند مهربان را شاکریم که بر اساس برنامه‌ی درسی ملی، تحوّل بزرگی در نظام آموزش و پرورش کشور در حال وقوع است. در راستای اهداف این برنامه، تغییرات لازم در کتاب تعلیم و تربیت دینی دوم ابتدایی با عنوان «هدیه‌های آسمان» صورت گرفت. امیدواریم با آموزش مناسب کتاب حاضر، شاهد شکوفایی هر چه بیشتر استعدادها و پرورش انگیزه‌ها و رفتارهای دینی دانش‌آموزان می‌باشیم.

برای پیشبرد بهتر فرایند یاددهی – یادگیری، توجه شما را به نکات ذیل جلب می‌کنیم:

۱- برای تدریس کتاب، مراجعه به کتاب راهنمای معلم لازم است. بخشی از محتوای آموزشی در کتاب راهنمای معلم قرار داده شده است و بدون مراجعه به آن فرایند آموزش تکمیل نخواهد شد. به عنوان نمونه برخی اشعار تنها در کتاب راهنمای معلم آمده است.

۲- با توجه به این که تصاویر نقش مهمی در تثبیت اهداف درس دارند، لازم است همکاران محترم در راستای آموزش مفاهیم دروس، از شیوه‌ی تصویرخوانی نیز استفاده نمایند.

۳- تدریس برخی دروس می‌تواند به صورت پیمانه‌ای صورت گیرد. یعنی با توجه به مناسبت‌های گوناگون و یا احساس نیاز معلم، می‌توان برخی دروس را خارج از ترتیب موجود تدریس نمود.

۴- ارزشیابی درس هدیه‌های آسمان به صورت توصیفی است. جهت اطلاع بیشتر در مورد شیوه و ابزارهای آن به کتاب راهنمای معلم پایه‌ی دوم مراجعه نمایید.

۵- جهت آشنایی شما همکاران، حوزه‌ی موضوعی هریک از دروس در صفحه‌ی فهرست، به وسیله‌ی رنگ‌ها مجزا شده است:
○ خداشناسی ○ پیامبری ○ امامت ○ آداب و اخلاق اسلامی ○ احکام ○ مراسم اسلامی

۶- هر درس اجزایی دارد که به صورت خلاصه به آن‌ها اشاره می‌شود. تفصیل مطالب در کتاب راهنمای معلم آمده است:

عنوان درس: عنوان به صورت مستقیم یا غیر مستقیم، گویای چکیده و محتوای اصلی درس است و با ایجاد حس کنجکاوی در دانش‌آموزان، در جهت انگیزش آن‌ها به موضوع درس به کار می‌آید.

متن درس: شامل بخش عمدہ‌ای از مفاهیم و اهداف اصلی درس می‌باشد.

بدانیم: این بخش در راستای تقویت و تکمیل مفاهیم اصلی درس، در برخی دروس قرار داده شده است. لازم به

ذکر است که محتوای این بخش جزء درس بوده و در فرایند آموزش نقش قابل توجهی ایفا می‌کند.

علاوه بر سه بخش فوق که ارائه کننده‌ی مفاهیم درس هستند، فعالیت‌های متنوعی متناسب با هر درس طراحی

شده است که با مشارکت دانشآموزان انجام می‌شود:

فکر می‌کنم: این بخش جمع‌بندی و خلاصه‌ی درس به ویژه در حیطه‌ی شناختی از زبان دانشآموز است که

لازم است دانشآموزان مشارکت لازم و مؤثری در آن داشته باشند. ضرورتی بر انجام کتبی این بخش نیست و

انجام شفاهی آن از سوی دانشآموز کفایت می‌کند.

دوست دارم: این بخش به دنبال تقویت اهداف حیطه‌ی عاطفی بوده و دانشآموزان را به انجام فعالیتی عملی

تشویق می‌کند. در حقیقت دانشآموزان در این بخش به آنچه در پیش فکر کرده‌اند و فهمیده‌اند، ابراز علاقه

می‌کنند. در این مرحله نیز لزومی بر انجام کتبی فعالیت نیست و می‌تواند به صورت شفاهی صورت گیرد.

گفت و گو کنیم: در این بخش دانشآموزان با هدایت و نظارت آموزگاران به سؤالات مطرح شده پاسخ می‌دهند

و با جمع‌بندی آموزگار، مفاهیم درس تثبیت می‌شوند.

امین و مینا: بخشی که یک خواهر و برادر محتوای درس را به زبانی دیگر بیان می‌کنند و دانشآموزان با پاسخ‌های

متفاوت خود در کلاس، مطالب آن‌ها را تکمیل می‌کنند. این کار در جهت بسط و گسترش مفاهیم درس است.

بگرد و پیدا کن: در این بخش با انجام یک فعالیت عینی و ملموس، دقّت دانشآموزان تقویت می‌شود.

بین و بگو: این بخش نقش تمرینی در جهت تثبیت مفاهیم درس داشته و موجب تعمیق یادگیری می‌شود.

با هم بخوانیم: شامل شعری در موضوع درس است که توسط دانشآموزان هم‌خوانی می‌شود. تعدادی از اشعار

هم در راهنمای معلم آمده است.

بازی و نمایش: محتوای برخی دروس به صورت نمایش در کلاس اجرا می‌شود. جهت جذابیت بیشتر فعالیت، آموزگاران می‌توانند امکانات لازم برای نمایش را در کلاس تدارک نمایند. این بخش با قرار دادن دانش آموزان در موقعیتی فرضی، اهداف درس را تثبیت می‌نماید.

یک کار خوب: انجام این فعالیت نیز وسیله‌ای برای تثبیت اهداف درس است.

تمرین کنیم: این بخش در درس‌های احکام قرار داده شده است و لازم است برای تک تک دانش آموزان در مدرسه انجام شود. می‌توان از اولیای دانش آموزان خواست تا محتوای درس را در خانه نیز با فرزندان خود تمرین کنند. انتظار می‌رود همه‌ی دانش آموزان در بخش‌های گوناگون درس مشارکت داشته باشند و اگر دانش آموزی در بخشی نتوانست فعالیت و مشارکت مؤثری داشته باشد، در بخش دیگر به او توجه شود.

همراه با خانواده: این قسمت با هدف بسط یادگیری و تقویت نگرش دانش آموز به مفاهیم دینی در میان اعضای خانواده، برای بروز رفتار دینی وی قرار داده شده است.

توجه به حیطه‌ی عاطفی دانش آموزان در کنار حیطه‌ی دانشی از اهمیت بسزایی برخوردار است؛ فعالیت‌هایی با عنوان «دوست دارم»، «ببین و بگو»، «باهم بخوانیم» و «بازی و نمایش» عمده‌ای با این هدف در کتاب گنجانده شده است. انتظار می‌رود والدین گرامی، همراهی لازم را جهت انجام این بخش از فعالیت‌ها با دانش آموز مبذول نمایند. پایگاه اینترنتی گروه حکمت و معارف اسلامی با قرار دادن اخبار، بخشنامه‌ها، محتوای کمک آموزشی، کتاب‌های

راهنمای معلم و ... در خدمت شما آموزگاران گرامی است: hm-dept.talif.sch.ir

همچنین می‌توانید با نصب برنامه QR-Code خوان روی تلفن همراه و اسکن این تصویر، مستقیماً به محتوای کمک آموزشی و راهنمای تدریس این کتاب در پایگاه اینترنتی گروه حکمت و معارف اسلامی، دسترسی پیدا کنید.

گروه حکمت و معارف اسلامی
دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری

دوست خوبم، سلام

اکنون که به کلاس دوم آمده‌ای، برایت هدیه‌ای دارم! یک کتاب زیبا،
هدیه‌های آسمان.

امیدوارم این هدیه را از من قبول کنی و در نگهداری آن کوشای بشی.
خوب می‌دانم که دانش‌آموز زرنگ و باهوشی هستی.
کتابت رادوست داری، نوشته‌هایش را خوب می‌خوانی و درس‌هایش را
خوب یاد می‌گیری.

دوست دارم همیشه لبخند بزنی و شاد باشی.
خدانگه دارت.

فهرست

درس اول ..... هدیه‌های خدا ۱۰

درس دوم ..... پرندگان چه می‌گویند؟ ۱۴

درس سوم ..... خاطره‌ی ماه ۱۸

درس چهارم ..... مهربان‌تر از مادر ۲۲

درس پنجم ..... می‌خواهم وضو بگیرم ۲۶

درس ششم ..... پیامبران خدا ۳۲

درس هفتم ..... مهمان کوچک ۳۶

درس هشتم ..... جشن میلاد ۴۰

درس نهم ..... اهل بیت پیامبر ۴۴

درس دهم ..... خانواده‌ی مهربان ۴۸

٥٢	درس یازدهم	نماز بخوانیم	
٥٨	درس دوازدهم	پدر مهربان	
٦٢	درس سیزدهم	بهترین دوست	
٦٦	درس چهاردهم	دعای باران	
٧٢	درس پانزدهم	بچه ها سلام!	
٧٦	درس شانزدهم	طبیعت زیبا	
٨٠	درس هفدهم	وقت نماز	
٨٤	درس هجدهم	راه خوش بختی	
٨٨	درس نوزدهم	جشن بزرگ	
٩٢	درس بیستم	در کنار سفره	

هدیه‌های خدا

همه‌ی بچه‌ها خوش حال بودند و کتاب‌های درسی جدید را
ورق می‌زدند.

زهرا و صبا کنار هم نشسته بودند و عکس‌های کتاب را به هم
نشان می‌دادند.

خانم معلم از در وارد شد و با لبخند گفت: بچه‌ها سلام!

همه به احترام او ایستادند و یک صدا گفتند: سلام!

خانم معلم سخن‌ش را با نام خدا آغاز کرد و گفت:

بچه‌ها امسال کتاب جدیدی داریم به نام «هدیه‌های آسمان».
ریحانه گفت: چه اسم قشنگی! من هدیه گرفتن را خیلی دوست دارم!
معلم لبخندی زد و گفت:
بچه‌ها فکر می‌کنید چه کسی بیشترین هدیه را به شما داده است?
هر کس چیزی گفت.
فاطمه گفت: پدر و مادر!
معلم ادامه داد: پدر و مادر را چه کسی به شما هدیه داده است?
مریم گفت: خدای مهربان!
معلم گفت: همان خدایی که ما را خیلی دوست دارد و نعمت‌های زیادی به ما
داده است، مانند خورشید، باران، میوه‌ها و ...
بچه‌ها چند لحظه چشم‌هایتان را بیندید ...
حالا چشم‌هایتان را باز کنید. خداوند به ما چشم داده تا بتوانیم همه جا را ببینیم
و نقاشی‌های زیبا بکشیم.
به ما دست داده تا ...

فکر می کنم

اگر خورشید نبود ...

بگرد و پیدا کن

هدیه های زیبای خدا را در این عکس پیدا کن و برای دوستانت بگو.

بازی و نمایش

با دوستان خود نمایشی را اجرا کنید که نشان دهد اگر یک روز آب خانه یا مدرسه
قطع شود، چه مشکلاتی پیدا می کنیم؟

با هم بخوانیم

خدای شاپرک‌ها

ستاره، آسمان، مهتاب از توست
خدای شاپرک‌های قشنگی
در آن نقاشی دریا کشیدی
به مرغان جوجه‌های ناز دادی
خدای سبزه‌زار و جویباری
تو هم بخشنده‌ای، هم مهربانی

خدایا! آفتاب و آب از توست
خدای غنچه‌های رنگ‌رنگی
تو دشت بی‌کران را آفریدی
به گنجشکان پر پرواز دادی
خدای باغ و باران و بهاری
خداآوند زمین و آسمانی

حمید هنرجو

دوست دارم

این کودک زیبا خواهر من است.
نام او هدیه است.

مادرم می‌گوید: «خدای مهربان این هدیه را
به ما داده است.»

دوست دارم خدا را شکر کنم و به او بگویم:
«ای خدای مهربان!.....»

پرندگان چه می گویند؟

غروب یک روز بهاری است. گنجشک‌ها بر روی درختان جیک‌جیک می‌کنند.
ساجده از پنجره‌ی اتاق نگاهی به آسمان می‌کند و می‌گوید: مادر، چرا گنجشک‌ها
جیک‌جیک می‌کنند؟ آن‌ها چه می‌گویند؟
مادر گفت: دخترم، همان‌طور که ما حرف می‌زنیم، گنجشک‌ها هم حرف می‌زنند.
فکر می‌کنم آن‌ها با این کار از خدا تشکّر می‌کنند.
ساجده گفت: آن‌ها به خدا چه می‌گویند؟
مادر گفت: شاید می‌گویند:
خدا یا تو به ما یاد دادی چگونه پرواز کنیم.
چگونه لانه بسازیم و کجا دنبال دانه بگردیم.
خدا یا از تو به خاطر این همه مهربانی تشکّر می‌کنیم.
ساجده گفت: پرندگان چه حرف‌های خوبی به خدا می‌زنند. من هم می‌خواهم با
خدا حرف بزنم و از او تشکّر کنم.
در این هنگام صدای اذان از مسجد بلند می‌شود. مادر وضو می‌گیرد و به نماز
می‌ایستد.
ساجده با خود می‌گوید: .....

فکر می کنم

ساجده با خود چه گفت؟

دوست دارم

وقتی پدر و مادرم نماز می خوانند، ... .

گفت و گو کنیم

با درس خواندن، از کدام نعمت‌های خدا می‌توان تشکر کرد؟

خدا یا از روزی که به دنیا آمد هام، از تو هدیه‌های زیادی گرفته‌ام.

خدا یا تو به من

با هم بخوانیم

آواز گنجشک

وقت سحر بود
گنجشک نازی
بر روی شاخه
می کرد بازی
جیک جیک گنجشک
شنیدنی بود
پر زدن او
چه دیدنی بود
نzdیک رفتم
پرسیدم از او
چرا با جیک جیک
می پری هر سو
گنجشک زیبا
با خنده گفتا
من می گزارم
شکر خدارا
آواز گنجشک
عبادت اوست
پرواز گنجشک
اطاعت اوست

سیداحمد زرهانی

مُحَاطَرَةٌ مَاهِيَّةٌ

شب از نیمه گذشته بود. ماه از بالا نگاه می‌کرد. خانه‌ای روشن و نورانی دید.

در خانه، مادر و پسری بیدار بودند.

مادر دست به سوی آسمان بلند کرده بود و زیر نور ماه دعا می‌کرد.

پسر دعاهای مادر را می‌شنید و آهسته آمین^۱ می‌گفت.

- خدایا بیماران را شفا بده!

- خدایا به نیازمندان کمک کن!

- خدایا همه را به راه درست راهنمایی کن!

پسر پرسید: مادر! چرا برای خودت دعا نمی‌کنی؟!

مادر دستی بر سر فرزند خود کشید و گفت: عزیزم!

اوّل برای دیگران دعا می‌کنیم و بعد برای خود!

آن شب دختر پیامبر، حضرت فاطمه، برای همسایه‌ها

و دوستانش دعا کرد و فرزندش حسن علیه السّلام^۲

آمین گفت.

ماه با خود گفت:

چه خانه‌ی زیبایی و چه دعاهای قشنگی!

۱- آمین: قبول کن

۲- علیه السّلام: سلام بر او

فکر می کنم

با دعا کردن برای دیگران ... .

دوست دارم

من هم مانند حضرت فاطمه سلام اللہ علیہا باشم؛ پس ... .

امین و مینا

امین برادر مینا است. آن‌ها دوست دارند کنار مادر بزرگ بنشینند و دعا کنند.

- ..... امین: خدایا به من و دوستانم کمک کن تا
- ..... مینا: ای خدای بزرگ، کاری کن تا همه‌ی آدمها
- ..... امین: خدایا به مادر بزرگم سلامتی بده تا
- ..... مینا: ای خدای مهربان، پدر، مادر و معلم را

مادر بزرگ گفت: بچه‌ها! حالا من دعا می‌کنم و شما آمین بگویید.

خدایا! به ما کمک کن کارهای خوب انجام دهیم تا امام زمان از ما راضی باشد و
به رهبر عزیز ما سلامتی بده.

امین و مینا: آمین.

گفت و گو با خدا

خدايا

مهرپا نتر از مادر

...از میان درختان سرسبز می‌گذشتم. جیک جیک چند جوجه به گوشم رسید.

صدارا دنبال کردم تا به لانه‌ی گنجشک‌ها رسیدم. چه جوجه‌های زیبایی! جوجه‌ها را برداشتمن و به راه افتادم.

صدای جوجه‌ها هر لحظه بیشتر و بیشتر می‌شد. شاید کسی را صدا می‌زندنده گرسنه بودند.

به آسمان نگاه کردم. دیدم گنجشکی بالای سرم می‌چرخد. گنجشک با شتاب به من نزدیک شد و ناگهان خود را روی جوجه‌ها انداخت. ماجراهی عجیبی بود! آن‌ها را گرفتم و با خود آوردم.

پیامبر خدا و یارانش به سخنان مرد مسافر گوش دادند.

پیامبر گفت: جوجه‌ها را روی زمین بگذار.

همه با تعجب نگاه می‌کردند. مادر جوجه‌ها از آن‌ها جدا نمی‌شد! یکی از یاران پیامبر گفت: چه مادر مهربانی!

دیگری گفت: حتی یک لحظه هم از جوجه‌هایش جدا نمی‌شود!

پیامبر گفت: آیا از محبت این مادر تعجب می‌کنید؟

«بدانید، خداوند از این مادر مهربان‌تر است. او بندۀ‌هایش را خیلی دوست دارد.» سپس به مرد گفت: گنجشک‌ها را به لانه بازگردان.

مرد به راه افتاد و در راه به سخن پیامبر و مهربانی خدا فکر می‌کرد.

هُوَ أَرْحَمُ الرّاحِمِينَ

او مهربان‌ترین مهربانان است.

(سوره‌ی یوسف، آیه‌ی ۶۴)

دوست دارم

من هم با پرنده‌گان مهربان باشم. پس ... .

بین و بگو

با دقّت به این دو تصویر نگاه کن. از آن‌ها چه می‌فهمی؟

بازی و نمایش

داستان درس را به صورت نمایش در کلاس اجرا کنید.

یک کار خوب

در دفتر نقاشی خود دو گل زیبا بکش. در کنار هر گل، جمله‌ای برای تشکر از پدر و مادر بنویس و به آن‌ها هدیه کن.

با هم بخوانیم

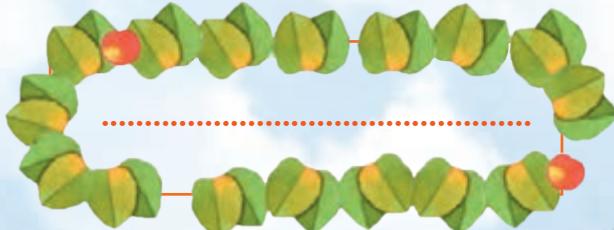

به نام خدای بزرگ
که پروانه را آفرید
به روی دو تا بال او
خط و خال زیبا کشید
خدایی که با یاد او
لب غنچه‌ها باز شد
نوک زرد بلبل از او
پر از شعر و آواز شد

خدایی که پرواز را
به گنجشک آموخته
لباسی هم از جنس پر
برای تنفس دوخته

ناصر کشاورز

دوست دارم یک نام زیبا برای این شعر با کمک دوستانم انتخاب کنم.

می خواهم وضو پکیدم

صدای مؤذن بلند می شود: الله اکبر ...
هنگام نماز است. می خواهم با خدای مهربان حرف بزنم.
باید خود را آماده کنم.

سپس صورتم را از جایی که موی سر
می روید تا چانه می شویم. از بالا به پایین.

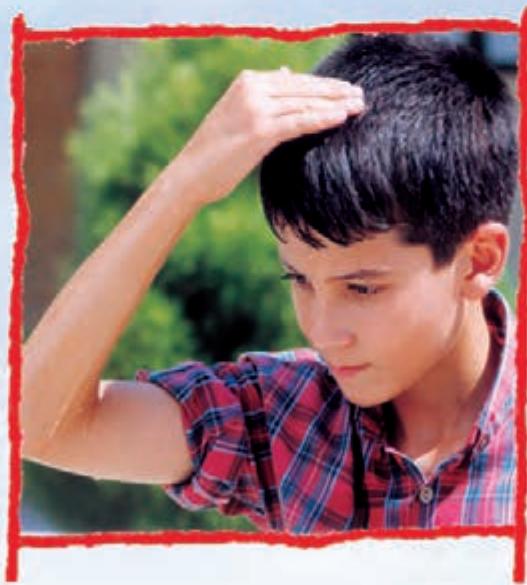

اول نیت می کنم که برای انجام فرمان
خدا و خشنودی او وضو می گیرم.

بعد دست چپ را مانند دست راست
می‌شویم.

حالا نوبت دست‌های است. اول دست
راست را از آرنج تا سر انگشتان
می‌شویم. از بالا به پایین.

سپس با دستِ تر بر موهای جلوی سر می‌کشم.

بعد از آن، با دست راست روی پای راست را مسح می‌کنم. یعنی از سر انگشتان تا برآمدگی پا دست می‌کشم.

روی پای چپ را نیز با دست چپ مسح می‌کنم.

مادرم می‌گوید: وقتی وضو می‌گیریم، پاکیزه می‌شویم و خود را برای خواندن نماز آماده می‌کنیم.
من شعر زیبای «وضو» را از او یاد گرفته‌ام.

با هم بخوانیم

با راهنمایی معلم، شعر زیبای وضو را در کلاس با هم بخوانید.

تمرین کنیم

یک بار دیگر وضو گرفتن را با کمک معلم در حیاط مدرسه تمرین می‌کنیم تا آن را خوب یاد بگیریم.

همراه با خانواده

با کمک پدر یا مادر، وضو را در خانه تمرین کنید. سپس یک بار وضو بگیرید و از آن‌ها بخواهید جدول زیر را برای شما کامل کنند.

عملکرد من		مراحل وضو
خوب	خیلی خوب	
	✓	۱- نیت
		۲- شستن صورت
		۳- شستن دست‌ها
		۴- مسح سر
		۵- مسح پاهای

امین و مینا

امین و مینا می‌خواهند این شکل‌ها را به ترتیب شماره‌گذاری کنند. شما هم به آن‌ها کمک کنید.

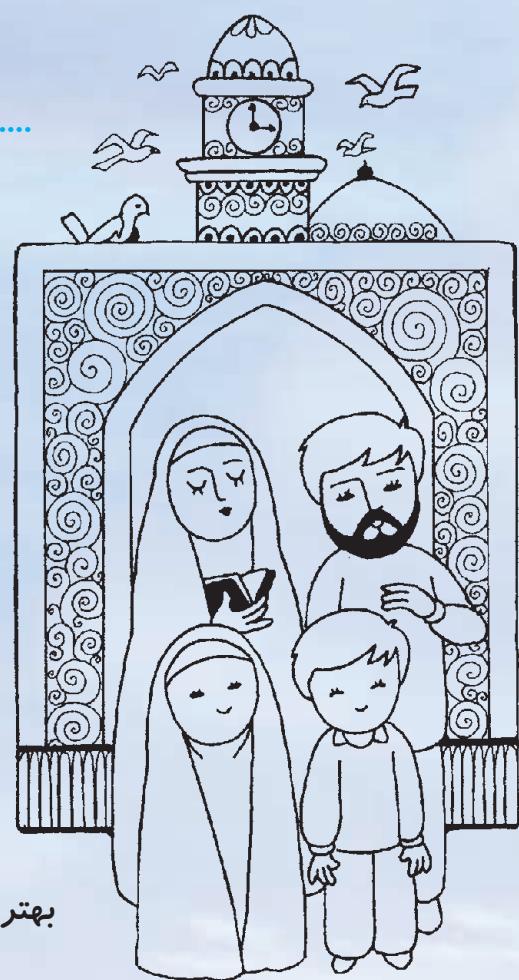

بین و بگو

برای چه کارهایی وضو می‌گیریم؟

بهتر است برای

پیامبران مُحدا

خدا

پیامبر

مردم

آقای امیری روی تابلوی کلاس نوشت:

خدا

پیامبر

مردم

و از بچه‌ها خواست با این کلمات جمله بسازند.

معلم جمله‌ها را روی تابلو نوشت و به بچه‌ها گفت:

چه جمله‌های زیبایی نوشتید!

حالا از سعید می‌خواهیم جمله خود را بخواند.

«خدا پیامبران را فرستاد تا مردم را راهنمایی کنند.»

معلم پرسید: آن‌ها مردم را به چه چیزی راهنمایی می‌کنند؟
سعید گفت: کارهای درست را به مردم یاد می‌دهند و از آن‌ها می‌خواهند
کارهای زشت را انجام ندهند.

***

معلم ادامه داد: آفرین بچه‌ها! حالا می‌خواهم با کمک شما، نام بزرگ‌ترین
پیامبران خدا را روی تابلو بنویسم.
این حرف‌های پراکنده را مرتب کنید:

وح ن حضرت ..... (علیه السلام)

ی ا ر ا ب م ه حضرت ..... (علیه السلام)

س ی و م حضرت ..... (علیه السلام)

ی ی ع س حضرت ..... (علیه السلام)

ح د م م حضرت ..... (صلی الله علیه و آله)

آن گاه گفت: بچه‌ها! البته خدا پیامبران زیادی
فرستاده است... .

گفت و گو کنیم

به جز نام پیامبرانی که در درس خواندیم، چه پیامبران دیگری می‌شناسید؟
درباره‌ی آن‌ها گفت و گو کنید.

فکر می‌کنم

من هم اگر بخواهم جمله‌ای زیبا درباره‌ی پیامبران بنویسم، می‌نویسم:

.....

بین و بگو

با دقّت در تصاویر، داستان آن‌ها را برای دوستان خود بیان کنید.

امین و مینا

امین و مینا درس «پیامبران خدا» را به پدر نشان می‌دهند. پدر می‌پرسد: بچه‌ها! پیامبران مردم را به چه کارهایی دعوت می‌کنند؟

- ..... امین: به انجام دادن کارهای خوب مثل .....
  - ..... مینا: آن‌ها به ما یاد می‌دهند که .....
  - ..... امین: به این که نباید دیگران را .....
  - ..... مینا: مثلًاً این که نباید هنگام بازی با دوستانمان .....
- پدر گفت: آفرین بچه‌ها! پیامبران آمدند تا حرفهای خدا را به گوش مردم برسانند و آن‌ها را به خوبی‌ها دعوت کنند.

دوست دارم

به حرفهای پیامبران خوب خدا گوش کنم تا ... .

مهمان کوچک

ظهر بود.

پیامبر خدا و دوستش بلال در مسجد نشسته بودند و با هم صحبت می‌کردند.
کودکی وارد شد و سلام کرد. پیامبر با مهربانی جواب سلامش را داد.
کودک گفت: من پدر ندارم و با مادر و خواهرم زندگی می‌کنم.
شما را خیلی دوست دارم.

پیامبر لبخندی زد و گفت: چه با ادب حرف می‌زنی!
بعد به بلال گفت: به خانه‌ی ما برو و برای این کودک خوراکی بیاور!
بلال رفت و با یک ظرف کوچک خرما بازگشت.
پیامبر خرمها را شمرد. بیست و یک دانه بود!
پیامبر دستی بر سر کودک کشید و گفت:
هفت تا برای خودت، هفت تا برای خواهرت و هفت تا هم برای مادرت.
کودک یکی از خرمها را به دهان گذاشت. خیلی شیرین بود!
از پیامبر تشکر کرد و با خوشحالی به سوی خانه راه افتاد.

فکر می کنم

پیامبر خدا پدر همه‌ی ماست. او همه‌ی بچه‌ها را دوست دارد. مرا هم دوست دارد.

..... او

دوست دارم

من هم مانند پیامبر (صلی الله علیه و آله) ... .

امین و مینا

امین و مینا درباره‌ی داستان مهربانی پیامبر (صلی الله علیه و آله) با یکدیگر گفت و گو می‌کنند.

امین: من از داستان «مهمان کوچک» یاد گرفتم .

مینا: من هم

امین: پیامبر (صلی الله علیه و آله) خیلی مهربان بود که

.....

مینا: اگر من به جای آن کودک بودم،

خبر! خبر!

وقتی پیامبر خدا
با اسب می‌آمد از سفر
بچه‌ها فریاد می‌زدند:
پدر او مد، خبر، خبر

پرمی زدنده سوی اسب
شبيه چند تا شاپرک
به دور او می‌چرخیدند
خیلی قشنگ و با نمک

خنده کنان دست می‌زدند
به پا و زین و موی اسب
شادی کنان داد می‌زدند:
مار و سوار کن روی اسب

پیامبر عزیز ما
افسار اسب را می‌کشید
می‌گفت: حالا یکی یکی
سوار اسب من شوید

یکی سوار می‌شد عقب
یکی سوار می‌شد جلو
بچه‌ها فریاد می‌زدند:
جانمی جان، برو برو

از این طرف به آن طرف
می‌چرخیدند توکوچه‌ها
پیامبر عزیز ما
شادی می‌کرد با بچه‌ها
سید محمد مهاجرانی

مسجد پیامبر در شهر مدینه

جشن میلاد

درس

امروز محمد یک ساله شده است.

خواهرش زهرا او را می بوسد و به یاد سال قبل می افتد. روزی که خدا نوزادی را به آنها هدیه داد.

روز تولد پیامبر خدا، حضرت محمد بود. برای همین پدر و مادرش نام زیبای محمد را برایش انتخاب کردند.

زهرا خیلی خوش حال است. او می خواهد امشب به همراه مادر و برادرش در جشنی بزرگ شرکت کند.

***

زهرا و مادرش وارد مسجد می شوند.

بوی گل در حیاط پیچیده است. دیوارها با پارچه ها و کاغذ های رنگی تزیین شده اند.
مسجد خیلی زیباتر شده است!

زهرا دوستش آمنه را می بیند. به سوی او می رود و روز تولد پیامبر را به او تبریک می گوید.

در این هنگام صدای اذان بلند می شود.
وقتی مردم نام زیبای پیامبر را می شنوند، همه صلوuat می فرستند.

***

بعد از نماز، برای میلاد پیامبر جشن گرفتند.
همه با شیرینی و شکلات پذیرایی شدیم.
امام جماعت داستان‌های زیبایی از زندگی پیامبر تعریف کرد و بچه‌های مسجد سرود زیبایی خواندند.

بدانیم:

حضرت محمد (صلی الله علیه و آله) در شهر مکه به دنیا آمد. نام پدرش عبدالله و نام مادرش آمنه بود. بسیار امانتدار و درست کار بود و به همین دلیل به او «محمد امین» می‌گفتند. ما مسلمانان پیامبرمان را دوست داریم و به او احترام می‌گذاریم. برای زیارت او به شهر مدینه می‌رویم و هر سال، روز تولد پیامبر خدا را جشن می‌گیریم.

دوست دارم

با کمک دوستانم برای میلاد پیامبر (صلی الله علیه و آله) جشن بگیریم.
هر کس پیشنهادی می‌دهد.
من می‌گویم ... .

بازی و نمایش

داستان درس «مهمان کوچک» را در کلاس به صورت نمایش اجرا کنید.

بگرد و پیدا کن

بهار من خوش آمدی!

زمین و آسمان شده
باغ گل محمدی
بهار من! بهار من!
خوش آمدی! خوش آمدی!

پروانه ها پر می زند
دور گل محمدی
بهار من! بهار من!
خوش آمدی! خوش آمدی!

به دستشان گرفته اند
دسته گل محمدی
بهار من! بهار من!
خوش آمدی! خوش آمدی!

فرشته ها گل می ریزند
از آسمان روی زمین
مزده که برپا شده است
جشن محمد امین

به جشن ما آمده اند
فرشته های مهربان
شعر می خوانند رو شاخه ها
پرنده های نغمه خوان

بچه ها مثل شاپرک
شادی کنان پر می زند
با گل خنده روی لب
به جشن ما سر می زند

اهل بیت پیامبر

حسن و حسین به خانه آمدند.

به مادر سلام کردند و گفتند: امروز چه بوی خوشی خانه را پر کرده است. بوی خوش پدر بزرگ می‌آید! مادر جواب سلام آنها را داد و گفت: امروز پدر بزرگ مهمان ماست.

بچه‌ها خیلی خوش حال شدند و به درون اتاق دویدند.

پیامبر خدا هر دو را در آغوش گرفت. او نوه‌هایش را خیلی دوست داشت. سپس پیامبر عبایش را بر سر خود و نوه‌هایش کشید. بچه‌ها دستان کوچک خود را دور گردن پیامبر انداختند.

هر کدام آرزویی کردند:

- کاش پدر اینجا بود.

- کاش مادر اینجا بود.

لحظه‌ای بعد، صدایی آشنا شنیدند.

... اجازه می‌دهید ما هم در کنار شما باشیم؟

بچه‌ها از دیدن پدر و مادر در کنار پیامبر خیلی خوش حال شدند. اتاق کوچکی درست شد. پر از صفا و مهربانی!

***

پیامبر دست به دعا بلند کرد:

خدایا این چهار نفر اهل بیت من هستند.

دوستان آنها دوستان من هستند و دشمنان آنها دشمن من!
خدایا بر آنها درود فرست و بدی‌ها را از آنها دور کن!

فکر می کنم

اهل بیت پیامبر چگونه انسان‌هایی بودند که خدا و پیامبرش، آن‌ها را این‌همه دوست داشتند؟

دوست دارم

من هم مثل بزرگ‌ترها هر وقت می‌خواهم نام اهل بیت پیامبر را به زبان بیاورم، با احترام بگوییم: ...

گفت و گو کنیم

از این داستان یاد می‌گیریم که ... .

- ۲

- ۱

- ۴

- ۳

یک کار خوب

ما مسلمانان هر روز در تشهّد نمازمان به پیامبر و اهل بیت او درود
می‌فرستیم و می‌گوییم:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ».

حالا این کلمات را کنار هم مرتب کنیم تا معنای آن را یاد بگیریم.

بر محمد

بفرست

خدایا

و اهل بیت او

دروع

.....
یعنی:

با هم بخوانیم

داور گشتنی

رفت شبی پیش دخترش	پیامبر عزیز ما
با هر دو تا گل پسرش	حضرت زهرا خانه بود
«حسن جانم، حسین جانم	همانجا گفت به بچه‌ها:
کشتنی بگیرید بدانم»	کدامستان قوی ترید؟
روبه روی هم ایستادند	مثل دو مرد پهلوان
با مهربانی دست دادند	اول بازی هر دو تا
بازو به بازو، سر به سر	پنجه به پنجه، دست به دست
کشتنی گرفتند دو پسر	روی گلیم ساده‌ای
خانه چه غوغای شده بود	از بازی قشنگشان
غرق تماشا شده بود	داور مهربانشان

خانواده‌ی مهربان

چند روز است مادر از حسن و حسین مراقبت می‌کند.
امام علی و حضرت فاطمه که فرزندانشان را خیلی دوست دارند، برای سلامتی آن‌ها دعا می‌کنند و می‌گویند:

خدایا اگر حال کودکانمان خوب شود، برای تشکر از تو سه روز روزه می‌گیریم.

خدا کودکان را شفا داد.

چند روز بعد ...

خانواده‌ی امام علی (علیه السلام) روزه هستند.
هنگام افطار سفره‌ای پهنه می‌کنند و غذای ساده‌ای در آن می‌گذارند.
صدای در خانه بلند می‌شود و کسی از پشت در می‌گوید:
فقیری هستم گرسنه. غذایی به من بدهید.

مرد فقیر می‌داند اهل این خانه، خانواده‌ی پیامبر هستند و مانند پیامبر، مهربان و دل‌سوز!

آن‌ها تصمیم گرفتند به او کمک کنند.

مرد فقیر نان‌ها را از دست امام علی (علیه السلام) می‌گیرد و تشکر می‌کند.

روز بعد هنگام افطار ...

یتیمی در می‌زند.

تصمیم دیروز تکرار می‌شود و آن‌ها غذایشان را به او می‌بخشند.

روز سوم ...

صدای در بلند می‌شود ...

- مردی هستم گرسنه. غذایی می‌خواهم.

برای سومین بار خانواده‌ی امام علی غذای خود را به نیازمندان می‌بخشند.

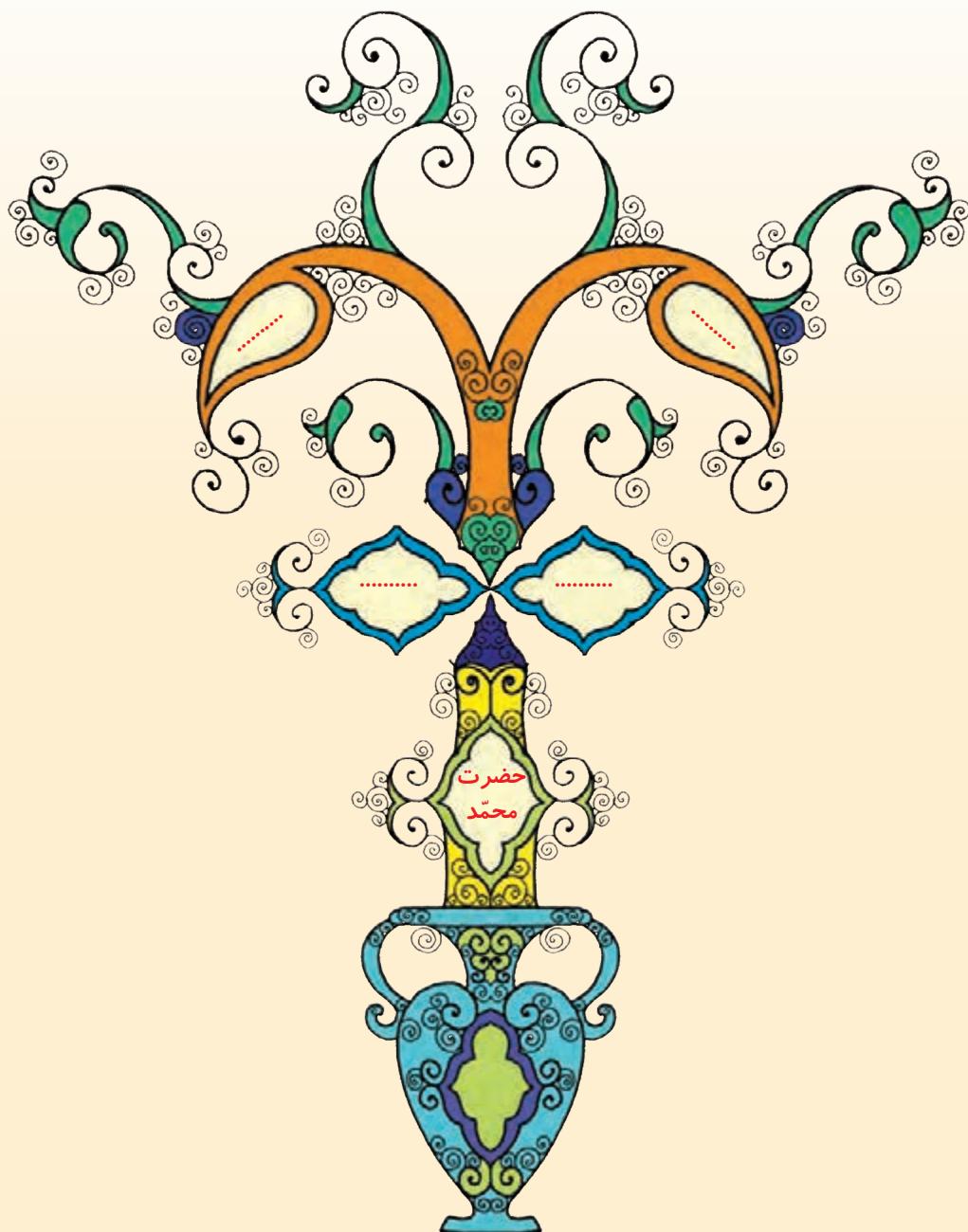

دوست دارم

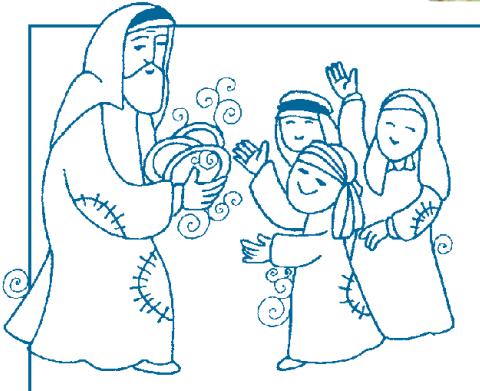
من هم مانند امام علی (علیه السلام) و خانواده‌اش ... .

کامل کنیم

نام افراد خانواده‌ی پیامبر (صلی الله علیه و آله) را در جاهای مناسب بنویس.

فکر می‌کنم

وقتی آن مرد فقیر با غذا وارد خانه
..... شد، فرزندانش چه گفتند؟

- .....
- .....

آن مرد فقیر به فرزندانش چه گفت؟

- .....
- .....
- .....

آن شب وقتی بچه‌های آن مرد
خوابشان برد، چه خوابی دیدند؟

- .....
- .....

یک کار خوب

اگر توبه جای آن بچه‌ها بودی و می‌خواستی با چند جمله از حضرت علی(علیه السلام)
و خانواده‌اش تشکّر کنی، چه می‌نوشتی؟

- .....
- .....
- .....

درس ۱۱

نماز پُخوانیم

چند روزی است زینب با مادرش تمرین می‌کند. او می‌خواهد نماز خواندن را خوب یاد بگیرد.

یک روز مادرش می‌گوید: فکر می‌کنم تا الان یک نماز دو رکعتی را به صورت کامل یاد گرفته‌ای و خودت می‌توانی آن را بخوانی.
و از زینب می‌پرسد: یک نماز دو رکعتی چگونه است؟

زینب خوش حال می‌شود و می‌گوید:
رو به قبله آرام می‌ایستم. نیت می‌کنم نماز صبح را برای انجام فرمان خدا و خشنودی او می‌خوانم.

سوره‌ی حمد را می‌خوانم و پس از آن، سوره‌ای از قرآن مانند سوره‌ی توحید را می‌خوانم.

دست‌ها را تا نزدیک گوش‌ها بالا می‌آورم و می‌گوییم: «**الله أَكْبَر**».

بعد از رکوع می‌ایستم.

آن گاه برای رکوع خم می‌شوم و سه مرتبه می‌گوییم: «**سُبْحَانَ اللهِ**»

آن گاه می نشینم و دوباره به سجده
می روم.
پس از آن می نشینم.

سپس به سجده می روم و سه مرتبه
می گوییم: «**سُبْحَانَ اللَّهِ**»

سپس دست هایم را برای قنوت رو به
آسمان بلند می کنم و دعا می کنم.

بعد می ایستم و رکعت دوم را مانند
رکعت اول با سوره‌ی حمد شروع
می کنم.

پس از آن، رکوع و دو سجده را
انجام می‌دهم، مانند رکعت اول.

حالا نوبت تشهید است. یعنی

می‌نشینم و می‌گویم:

«أَشْهُدُ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ وَلَا شَرِيكَ لَهُ،
وَأَشْهُدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ،
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ»

و در پایان سلام می‌دهم. یعنی می‌گوییم:

«السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ،
السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ
السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ،»

***

مادر زینب لبخند می‌زند و می‌گوید: آفرین دخترم! بهترین راه حرف زدن با
خدای مهربان، خواندن نماز است.

با هم بخوانیم

«رفتیم با هم»

من و سمانه	زینب و نرگس
نمازخانه	رفتیم با هم
آمد دبستان	امام مسجد
با روی خندان	رفت توی محراب
الله اکبر	خدا بزرگ است
با او برابر	کسی نباشد
شکر خداوند	الْحَمْدُ لِلّٰهِ
با خویش پیوند	که داده مارا
مامی پرستیم	ایٰسَاكَ نَعْبُدُ
تازنده هستیم	فقط خدara
چه خوب و زیباست	نماز خواندن
فروغ دلهاست	یاد خداوند

سید احمد زرهانی

تمرین کنیم

خوب است یک نماز دو رکعتی را با
کمک معلّم در کلاس یا نمازخانه مدرسه
تمرین کنیم.

خاطره

اوّلین نمازی که خواندم ...

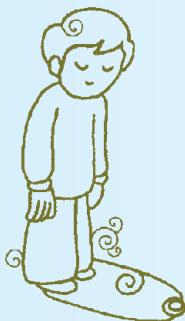
بگرد و پیدا کن

خواندن سوره‌ی حمد

ركوع

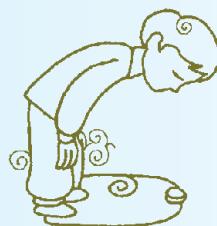
سجده

تشهد

الله أكَبَر

همراه با خانواده

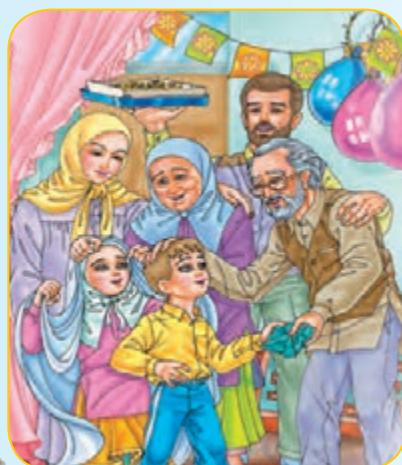
امشب در خانه‌ی ما جشن کوچکی برپاست.

مادر غذای خوشمزه‌ای درست کرده
و پدر شیرینی خریده است.

من و برادرم مهدی، نماز خواندن را یاد گرفته‌ایم.

این جشن به خاطر من و اوست.

با خودم می‌گوییم...

پدر مهریان

هوا گرم و آفتابی بود. امام علی (علیه السلام) سبدی به دست گرفت و از خانه خارج شد. مقداری آرد، گوشت و خرما تهیه کرد و در سبد گذاشت. امام از چند کوچه گذشت و به خانه‌ای رسید. چند کودک به همراه مادرشان در آن خانه زندگی می‌کردند. پدر آن‌ها در جنگ شهید شده بود. کودکان با دیدن مهمان خود خوشحال شدند و به طرف او دویدند. امام آرد و گوشت را به مادر داد تا برای بچه‌ها غذا بپزد. آن‌گاه به سوی کودکان رفت. آن‌ها را در آغوش گرفت و با دست خود خرمایی در دهانشان گذاشت. سپس با آن‌ها مشغول بازی شد. صدای خنده و شادی حیاط خانه را پر کرده بود. بچه‌ها از بازی با امام خسته نمی‌شدند. او مانند یک پدر نسبت به آن‌ها مهریان بود و آن‌ها را خیلی دوست می‌داشت. بچه‌ها هیچ گاه خاطره‌ی آن روز را فراموش نکردند.

بدانیم

امام اول ما مسلمانان، در روز سیزده ربیع به دنیا آمد. او پسر عمومی پیامبر خدا بود و از کودکی در خانه‌ی پیامبر بزرگ شد. امام علی (علیه السلام) اولین مردی بود که دین اسلام را پذیرفت. او بیشتر اوقات همراه و همنشین پیامبر بود و دستورات اسلام را به خوبی از او یاد گرفت. پیامبر خدا حضرت علی را خیلی دوست می‌داشت و می‌فرمود: علی داناترین مردم است.

امام علی با دختر پیامبر ازدواج کرد. خدا به آن‌ها فرزندانی مهریان و شجاع هدیه داد. سرانجام، امیر مؤمنان در مسجد هنگام نماز خواندن، به دست یکی از دشمنان دین خدا به شهادت رسید.

مرد آسمانی

می رود آرام و تنها
کیسه‌ای از نان و خرما
می دهد مردی خدایی
کودکی از بی غذایی
می دهد او مهربانی
مرد پاک و آسمانی
دسته دسته نان گندم
توى دل‌ها، پیش مردم

نیمه شب‌ها توى کوچه
می برد مردی به دوشش
با محبت نان و حلوا
تا نمیرد توى کوفه
می برد او غصه‌ها را
با یتیمان هم‌غذا شد
با تبسم می دهد او
یا علی هستی همیشه

مهدی وحیدی صدر

فکر می‌کنم

امام علی (علیه السّلام) با کودکان یتیم، بازی می‌کرد تا ... .

دوست دارم

به آدم‌های نیازمند کمک کنم، پس ... .

گفت و گو کنیم

داستان‌هایی را که از زندگی امام علی (علیه السّلام) شنیده‌اید، برای دوستان خود تعریف کنید.

امین و مینا

امین و مینا می‌خواهند به کمک شما جاهای خالی را کامل کنند.

امام علی
علیه السّلام

داناترین

اوّلین

همسر

پسرعموی

درس ۱۳

پهندین دوست

۶۲

مرد مسافر خسته به نظر می‌رسید. در شهر مدینه کسی را نمی‌شناخت.
صدای پای اسبی به گوشش رسید.

مرد سواره به او سلام کرد.

مرد مسافر پرسید: کیستی؟

- من حسن فرزند علی هستم.

مرد مسافر با شنیدن این نام، خشمگین شد و با امام به تندي سخن گفت.
او از شهر شام آمده بود. شهری که معاویه در آن حکومت می‌کرد.
معاویه دشمن امام حسن (علیه السلام) بود.

امام از اسب پیاده شد، حرف‌های او را شنید و با مهربانی گفت: مثل این که در
شهر ما کسی را نمی‌شناسی.

اگر دوست داشته باشی می‌توانی به خانه‌ی ما بیایی و استراحت کنی.

ما از تو پذیرایی می‌کنیم و تا هر وقت

بخواهی می‌توانی در خانه‌ی ما بمانی.

مرد نمی‌دانست چه جوابی بدهد.

نمی‌توانست باور کند! آیا واقعاً او امام حسن
بود؟!

سرش را به زیر انداخت و گفت:
من چیزهای دیگری در مورد شما شنیده بودم و حرفهای بدی به شما زدم.
لطفاً مرا ببخشید.
من پیش از این دشمن شما بودم؛ اما از امروز، شما بهترین دوست من هستید!

بدانیم

در روز پانزدهم رمضان، اوّلین فرزند امام علی و حضرت زهرا
به دنیا آمد؛ او را حسن نامیدند.

پیامبر خدا او را دوست داشت و می‌فرمود: «اخلاق و رفتار حسن،
шибیه اخلاق و رفتار من است.»

امام حسن مجتبی (علیه السلام) بسیار مهربان و خوش اخلاق بود و به
نیازمندان کمک می‌کرد. کودکان مدینه خیلی او را دوست داشتند.

دومین امام ما با زورگویان مبارزه کرد و سرانجام به دست آن‌ها
به شهادت رسید.

فکر من کنم

امام حسن (علیه السّلام) مثل آن مرد تندی نکرد، چون ....

گفت و گو کنیم

از داستان «بهترین دوست» یاد می‌گیریم که ...

- ۱
- ۲
- ۳

امین و مینا

به امین و مینا کمک کنید تا جاهای خالی را کامل کنند.

امام حسن
علیه السّلام

نام مادر:

نام پدر:

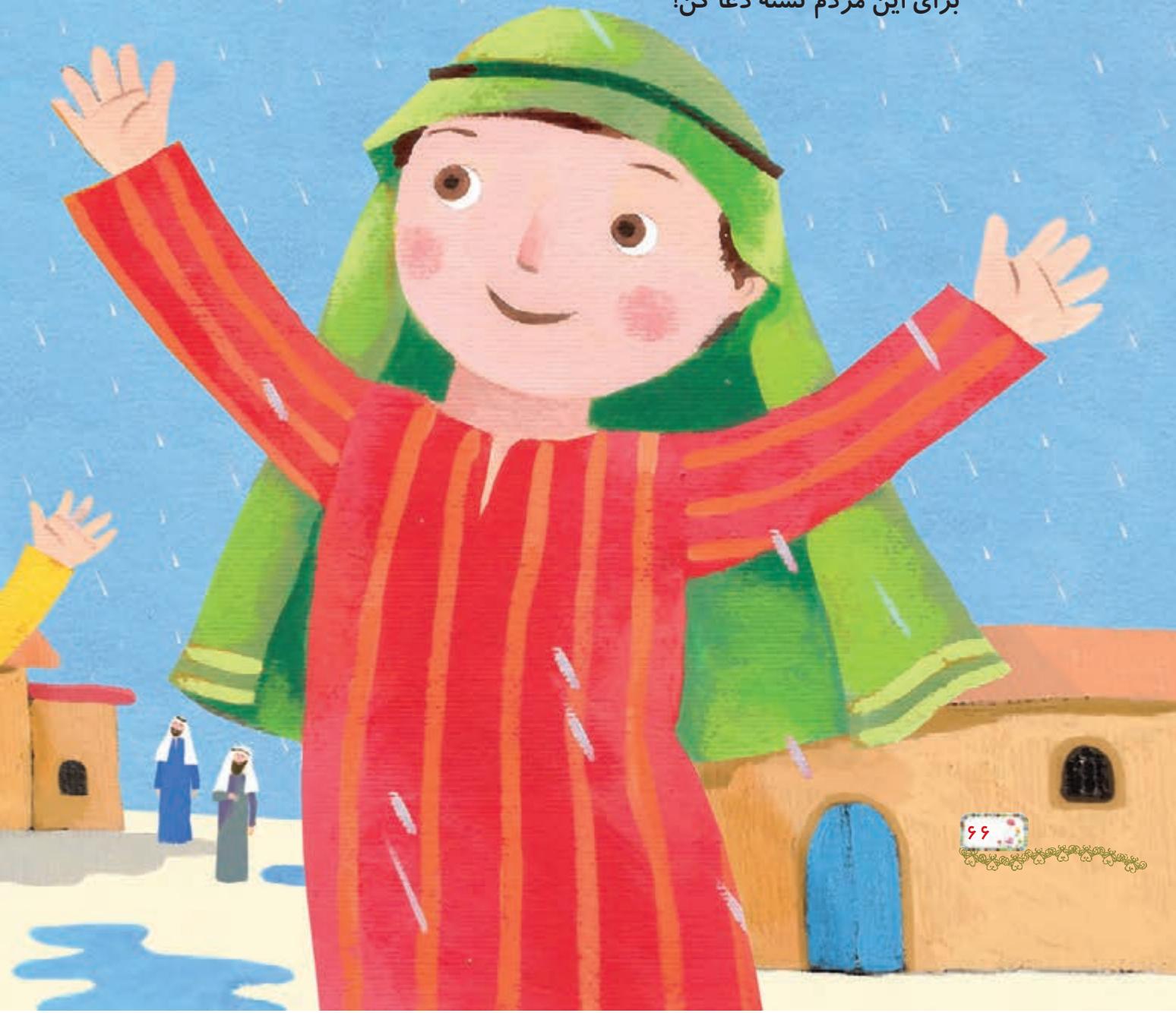
نام دشمن او:

دومین

دعای باران

چند ماهی است باران نیامده است. مردم شهر کوفه دور هم جمع شده‌اند.
یکی گفت: بیایید از بهترین بندوهای خدا بخواهیم دعا کنند تا باران بیارد.
آن‌ها به سوی خانه‌ی امام علی (علیه السلام) رفتند.
- ای امیر مؤمنان! برای آمدن باران دعا کن!
امام نگاهی به جمعیت انداخت و به امام حسین (علیه السلام) گفت:
برای این مردم تشنۀ دعا کن!

امام حسین (علیه السلام) دستان خود را به سوی آسمان بلند کرد و گفت:
خدایا! همه چیز را تو به ما بخشیده‌ای. از تو به خاطر نعمت‌هاییت تشکر
می‌کنیم.

خدایا بندگان تو و زمین‌های تشننه منتظر باران هستند. بارانت را برای ما
بفرست...

هنوز دعای امام تمام نشده بود که صدای رعد و برق در آسمان شهر پیچید.
 قطرات درشت باران صورت کودکان را نوازش داد.
 آن روز مردم شهر کوفه از باران سیراب شدند. بارانی که با دعای
امام حسین (علیه السلام) بارید!

بدانیم

دومین فرزند امام علی (علیه السلام) در روز سوم شعبان به دنیا آمد. پیامبر خدا نوزاد را در آغوش گرفت، او را بوسید و نامش را حسین گذاشت. پیامبر می‌فرمود: «هر کس حسین را دوست داشته باشد، خدا او را دوست دارد.»

در زمان امام حسین (علیه السلام) حاکم ستمگری به نام یزید بود. او به مسلمانان ظلم می‌کرد و به دستورات اسلام عمل نمی‌کرد. سومین امام ما، با یزید مبارزه کرد و در روز عاشورا شهید شد.

فکر می‌کنم

خدا امام حسین (علیه السلام) را خیلی دوست دارد؛ زیرا ... .

امین و مینا می‌خواهند به کمک شما جاهای خالی را کامل کنند. به آن‌ها کمک کنید.

گفت و گو کنیم

این تصویر چه ماجرایی را نشان می‌دهد؟
آن را نگ آمیزی کنید و درباره‌ی داستان آن با دوستانتان
گفت و گو کنید.

دوست دارم

داستان زیر را با کمک دوستانم در چند جمله ادامه بدهم.

هدیه‌ی کوچک

در آسمان آبی، ابر کوچکی بود که فقط یک ذره باران داشت. به دوستش باد گفت: «من فقط یک ذره باران دارم و با آن می‌خواهم یک کار بزرگ و قشنگ کنم.» باد گفت: «پس با من بیا» و ابر کوچولو را برد بالای جاده‌ای خاکی. آن پایین آدمهای زیادی پیاده می‌رفتند. ابر کوچولو پرسید: «این‌ها کجا می‌روند؟» باد گفت: «این‌ها مسافران کربلا هستند و به زیارت مردی می‌روند که خیلی مهربان و شجاع بود.»

باد ابر کوچولو را پایین‌تر برد و گفت: «آدمهای کنار جاده را ببین! آن‌ها به خاطر علاقه‌ای که به آن مرد بزرگ دارند، به مسافران کمک می‌کنند و به آن‌ها آب و غذا می‌دهند.»

ابر کوچولو گفت: «کاش من هم می‌توانستم به آن‌ها کمک کنم. اما یک ذره باران من به چه درد این همه آدم می‌خورد؟»

باد تا آرزوی ابر کوچولو را شنید، او را برد بالای خانه‌ای کوچک.
آن پایین دخترکی نشسته بود و دست به دعا بلند کرده بود:
«خدایا! همه دوستانم چیزی دارند که به مسافران کربلا بدهند ولی من چیزی ندارم.
یک هسته خرما کاشته‌ام تا درخت شود. آن وقت خرماها یش را به مسافران هدیه
بدهم. خدا! باران بفرست تا درختم بزرگ شود...»
باد به ابر کوچولو گفت: دوست خوبم، دوست داری اینجا بیاری؟
ابر کوچولو به فکر فرو رفت و...^۱.

۱- برگرفته از کتاب «باران پشمک»، اثر «کلر ژوبرت»

درس ۱۵

پیچه‌ها سلام!

۷۲

کودکان مدینه به بازی و شادی مشغول بودند.
بوی عطر پیامبر در کوچه پیچید. رسول خدا به همراه یاران خود به مسجد
می‌رفت.

چشم پیامبر که به کودکان افتاد، گفت: بچه‌ها سلام!
بچه‌ها دور پیامبر را گرفتند و یکی یکی گفتند: سلام! سلام!
پیامبر با مهربانی دست کودکان را می‌گرفت و آن‌ها را نوازش می‌کرد.
رسول خدا بچه‌ها را خیلی دوست داشت. او همیشه به یاران خود می‌گفت:
تا زنده هستم سلام کردن به کودکان را ترک نمی‌کنم!
کودکان از این که پیامبری چنین مهربان داشتند، خیلی خوش حال بودند.

بدانیم

معمولًاً کوچک‌ترها به بزرگ‌ترها سلام می‌کنند و با این کار به آن‌ها احترام
می‌گذارند. اما پیامبر مهربان ما همیشه زودتر به دیگران سلام می‌کرد؛ حتی
به کودکان!

دین اسلام به ما سفارش می‌کند وقتی هم‌دیگر را می‌بینیم، اول سلام کنیم و
بعد حرف بزنیم.

امام حسین (علیه السلام) می‌گوید:
«سلام کردن هفتاد پاداش دارد. شصت و نه پاداش برای کسی که سلام می‌کند
و یک پاداش برای کسی که جواب سلام را می‌دهد.»
خداوند در قرآن به پیامبر می‌فرماید: «وقتی مؤمنان پیش تو می‌آیند،

فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ
بِگو: سلام بر شما»

(سوره‌ی انعام، آیه‌ی ۵۴)

فکر می کنم

سلام کردن به دیگران آن قدر مهم است که ....

دوست دارم

من هم مانند پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله) ....

گفت و گو کنیم

وقتی به یکدیگر سلام می کنیم ...

۱- با هم بیشتر دوست می شویم.

..... - ۲

..... - ۳

یک کار خوب

ما مسلمانان هر روز در پایان نماز به پیامبر خدا درود می فرستیم و

می گوییم: **السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيَّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.**

یعنی :

امین و مینا

- ..... امین: من از مینا کوچک‌تر هستم و سعی می‌کنم زودتر .....
- ..... مینا: البته بزرگ‌ترها هم .....
- ..... امین: سلام کردن نشانه‌ی .....
- ..... مینا: پیامبر خدا می‌گفت: تا زنده هستم .....

با هم بخوانیم

مثل نسیم

با روی پرخنده و شاد
به هر کسی سلام می‌داد

همیشه بود شنیدنی
ناز و لطیف و چیدنی

سلام و خنده جاری بود
از سلامش بهاری بود

مثل نسیم، بی‌صدا
میان باغ‌الله‌ها

پیامبر عزیز ما
همیشه و در همه جا

سلام‌های قشنگ او
مثل گل محمدی

از آسمان لب‌هایش
هوای کوچه‌های شهر

خنده‌ی او همیشه بود
مثل عبر شاپرک

طبیعت زیبا

ایام عید بود.

دشت پر از خانواده‌هایی بود که هر کدام در گوشه‌ای روی سبزه‌ها نشسته بودند.

کودکان شاد و خندان به دنبال هم می‌دویدند.

کمی دورتر چند نفر چیزهایی را از روی زمین
برمی‌داشتند.

علی با کنجکاوی از پدرش پرسید: آن‌ها چه
می‌کنند؟

پدر گفت: آن‌ها زباله‌هایی را که مردم روی زمین
ریخته‌اند، جمع می‌کنند.

علی خیلی ناراحت شد و با خودش گفت:
ای کاش در این طبیعت زیبا این همه زباله ریخته نمی‌شد.

پدر کیسه‌ای برداشت و در کنار دیگران مشغول شد.
علی هم به کمک پدر شتافت.
کم کم افراد زیادی بلند شدند و دشت مثل اوّلش شد. تمیز و قشنگ!
پدر گفت: طبیعت نعمت خداست. ما باید آن را کثیف کنیم. پاکیزگی از
نشانه‌های دین ماست.
ما باید همیشه و همه جا تمیز و پاکیزه باشیم.
خدای مهربان برای نظافت ما، آبی پاکیزه از آسمان فرستاده است.

وَأَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا
وَمَا أَزَّنَا مِنَ الْأَنْوَافِ

(سوره‌ی فرقان، آیه‌ی ۴۸)

فکر می کنم

خدا دوست دارد ما انسان‌ها تمیز و پاکیزه باشیم، زیرا ...

گفت و گو کنیم

ما می خواهیم همیشه کلاس تمیز و مرتبی داشته باشیم. اکنون مشورت می کنیم.
نظر من این است که ... .
بایاید همه با هم تصمیم بگیریم ..... .

امین و مینا

امین و مینا در مورد طبیعت و زیبایی‌های آن صحبت می کنند.

امین: من در طبیعت می توانم .....

مینا: طبیعت زیبا .....

امین: اسلام، دین است. ....

مینا: من برای تمیز نگه داشتن طبیعت، .....

امین: من هم .....

بین و بگو

در هر تصویر چه می‌بینی؟ با کمک دوستانت برای هر کدام، نام مناسبی انتخاب کنید.

وقت نماز

قوقولی قوقو ...

این صدای خروس همسایه است.

از خواب بیدار می‌شوم. صدای اذان به گوش می‌رسد. سحرگاه زیبایی است.
مادرم با چادر سفیدش آماده است تا با هم نماز بخوانیم.
او به من یاد داده است که صبح دو رکعت نماز می‌خوانیم.
او می‌گوید: وقتی خورشید طلوع می‌کند، وقت نماز صبح به پایان می‌رسد.

ظهر است. خورشید به وسط آسمان رسیده است.

صدای اذان در حیاط مدرسه می‌پیچد.

من و دوستانم وضو می‌گیریم و به نمازخانه می‌رویم. من دوست دارم نمازم را
به جماعت بخوانم!

من یاد گرفته‌ام که نماز ظهر و عصر هر کدام چهار رکعت است.
معلم ما می‌گوید: برای خواندن نماز تا غروب آفتاب وقت داریم.

خورشید غروب می‌کند.

بار دیگر صدای زیبای اذان از مسجد محله شنیده می‌شود.

پدرم می‌گوید: اذان ما را به نماز دعوت می‌کند.

به همراه پدر و مادرم به مسجد می‌رویم. من دوست دارم نمازم را در مسجد
بخوانم.

اول سه رکعت نماز مغرب می‌خوانیم و بعد چهار رکعت نماز عشا.

نمازخانه

دوست دارم

هر روز با معلّم و دوستانم در مدرسه نماز را اول وقت
بخوانم. برای این کار ... .

با هم بخوانیم

سرود بیداری

الله اکبر
یک بار دیگر
از خواب، بلبل
هم غنچه، هم گل
گنجشک زیبا
شکر خدارا
بر چهره لبخند
برخیز فرزند!
مصطفی رحماندوست

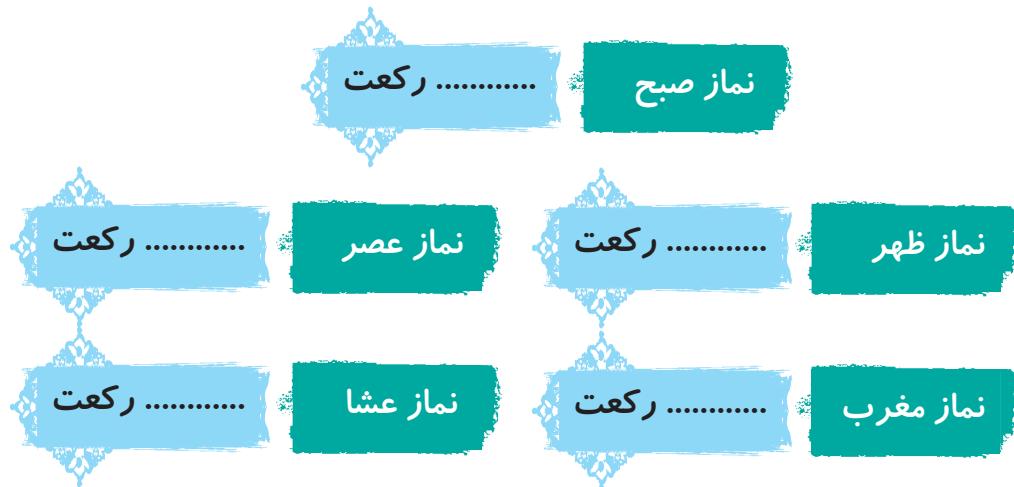
صبح است، صبح است
برخیز از خواب
پیش از تو برخاست
بیدار گشته
با جیک و جیکش
پیش از تو گفته
صبح است و دارد
وقت نماز است

امین و مینا

امین به مینا می‌گوید: چه خوب است که هر روز می‌توانیم پنج بار با خدا گفت و گو کنیم. حالا بیا با کمک هم، تعداد رکعت‌های هر نماز را بنویسیم.

بین و بگو

هر تصویر وقت چه نمازی را نشان می‌دهد؟

۹

۹

راهِ مُحَمَّدِ بِعْثَتْ

نخل‌های سبز و سربلند را یکی یکی پشت سر می‌گذارم.
دیوارهای شهر را از دور می‌بینم. با خودم می‌گوییم: الحمد لله، به مقصد رسیدم.
چند روزی است سؤالی ذهنم را مشغول کرده است. دلم می‌خواهد همه مرا دوست
داشته باشند، اما نمی‌دانم راه آن چیست؟

بار سفر بستم تا خود را به شهر پیامبر برسانم و راه آن را از ایشان بپرسم.
وارد شهر می‌شوم؛ مردم مدینه می‌گویند پیامبر الان در مسجد است.
با عجله از کوچه‌های مدینه می‌گذرم. ناگهان نگاهم به دیوار مسجد می‌افتد.
در یک لحظه خستگی راه را فراموش می‌کنم. لبخند می‌زنم و از در داخل می‌شوم.
در کنار محراب مسجد، گروهی گرد پیامبر نشسته‌اند.
پیامبر که صورت زیبایش مثل ماه می‌درخشید، برایشان حرف می‌زند.
صدایش گرم و آرام است و حرف‌هایش شنیدنی.

جلو می‌آیم و سلام می‌کنم. رسول خدا و یاران، جواب سلام مرا می‌دهند و جایی
باز می‌کنند تا من هم در میانشان بنشینم.

حرف‌های پیامبر به پایان می‌رسد. زود از جا بر می‌خیزم و می‌گوییم:
ای رسول خدا! دلم می‌خواهد آدم خوبی باشم و همه مرا دوست داشته باشند.
می‌خواهم همیشه زندگی خوبی داشته باشم. چه کاری انجام دهم؟ لطفاً مرا
راهنمایی کنید.

پیامبر با مهربانی نگاهم می‌کند.
نگاه همه به لب‌های پیامبر دوخته شده است. همه مثل من دوست دارند پاسخ
پیامبر را هرچه زودتر بشنوند.
پیامبر چند لحظه فکر می‌کند و به آرامی می‌گوید:

اگر می‌خواهی خوش‌بخت باشی، هرگز دروغ نگو!

فکر می‌کنم

- ..... همیشه و در همه جا باید راست گفت؛ حتّی

گفت و گو کنیم

دربارهٔ فایده‌های راست‌گویی و نتیجه‌های دروغ‌گویی با دوستان خود گفت و گو کنید.

نتیجه‌های دروغ‌گویی

فایده‌های راست‌گویی

- ۱

- ۱

- ۲

- ۲

- ۳

- ۳

امین و مینا

امین: زبان، هدیه و نعمت خدا به ماست، پس ..... .

مینا: خدا ..... را خیلی دوست دارد.

امین: کسی که همیشه راست می‌گوید، ..... .

مینا: از داستان «راه خوش‌بختی» فهمیدم که ..... .

همراه با خانواده

از پدر و مادر خود بخواهید داستان «چوپان دروغ‌گو» را برای شما تعریف کنند.

جشن پرگ

کوچه ولی عصر (ع)

در خانه

صبح که به مدرسه می‌رفتم،
مادرم حیاط خانه را جارو می‌کرد.
پدر، گل‌های محمدی را آب می‌داد. کوچه آب پاشی شده بود. بوی بهار می‌آمد.

در مدرسه

من و دوستانم به کمک معلّم، کلاس را تزیین کردیم و چهارده گل سرخ و سفید را از سقف آویزان کردیم. کلاس ما خیلی زیبا شد.

محمدی جان تولد مبارک

در محله

وقتی از مدرسه آمدم، برادر بزرگ ترم را دیدم. او با دوستانش کوچه را با لامپ‌های رنگارنگ تزیین کرده بودند. سرود زیبایی شنیده می‌شد. آن‌ها به رهگذران شربت و شیرینی می‌دادند.

در مسجد

هنگام اذان برای خواندن نماز جماعت به مسجد رفتم. روی پرچم‌های رنگارنگ با خط زیبایی نوشته شده بود:
«مهدي جان؛ تولدت مبارک»
همه شاد و خندان بودیم و خود را برای یک جشن بزرگ آماده می‌کردیم.

فردا نیمه شعبان است. روز تولد امام مهدی (علیه السلام). پدرم می‌گوید: او کسی است که همه‌ی ما منتظر آمدنش هستیم. وقتی او بیاید، همه با خوبی و خوشی در کنار هم زندگی می‌کنند.

دوست دارم

کاری کنم تا امام مهدی (علیه السلام) مرا بیشتر دوست داشته باشد. مثلًاً برای تولدش جشن بگیرم یا ... .

جشن بگیریم

خوب است ما بچه ها هم برای جشن نیمه شعبان برنامه ای تهیه کنیم.

۱- من و دوستم

..... ۲- دیوار کلاس ها را

..... ۳- برای دعوت از افراد

..... ۴- برای پذیرایی

..... ۵

یک کار خوب

ای امام زمان من تو را خیلی دوست دارم و همیشه دعا می کنم

در کنار سفره

از بالای تپه، همه جا سرسبز و زیبا دیده می‌شود.
پدر و عمو در مزرعه مشغول کار هستند.
رضا، پسر عمومیم با سفره‌ای در دست نزدیک می‌شود.
از تپه پایین می‌آیم.
به کنار چشمه می‌رویم و دست‌هایمان را می‌شویم.
آب چشمه زلال و خنک است.
به رضا کمک می‌کنم تا سفره را پنهان کند.
چه غذای خوش‌مزه‌ای آورده است!
پدر با «بسم الله الرحمن الرحيم»
شروع می‌کند.
و به ما می‌گوید: بچه‌ها! خدا این نعمت‌ها را به ما داده است. پس غذا را با نام او شروع می‌کنیم.
من هم زیر لب می‌گوییم ...
نگاهم به عمو می‌افتد. او لقمه‌ها را کوچک بر می‌دارد و با دهان بسته، آرام و بی‌صدا می‌جود.
بعد از غذا پدر خدا را شکر می‌کند و می‌گوید: الحمد لله، خدایا به همه‌ی گرسنگان غذا بدء!
من هم زیر لب دعا می‌کنم ...

با کمک هم سفره را جمع می‌کنیم. من تگه‌های ریز نان را پایین درخت
می‌ریزم.

گنجشک‌ها روی زمین می‌نشینند و جیک جیک می‌کنند.
فکر می‌کنم آن‌ها می‌گویند: ...

فکر می کنم

رعايت آداب غذا خوردن، سبب می شود ... .

دوست دارم

هر بار که غذا می خورم، از خدا تشکر کنم و بگویم ... .

گفت و گو کنیم

خوب است چه کارهایی را انجام دهیم و چه کارهایی را انجام ندهیم؟

۱- اگر غذا داغ است، نباید آن را فوت کنیم.

..... - ۲

..... - ۳- غذاهای اضافی را

..... - ۴- نمی گوییم این غذا را دوست ندارم، بلکه

..... - ۵- هر روز صبحانه را کامل بخوریم.

..... - ۶- پرخوری نمی کنیم؛ یعنی قبل از

بین و بگو

با دقّت در این تصاویر، عبارت‌ها را کامل کنید.

لقطه‌ها را

غذا را با نام

می‌جوییم

.....

بعد از غذا

لقطه‌ها را

معلمان محترم و اولیای کرامی دانش آموزان و صاحب نظران می توانند نظر اصلاحی خود را درباره می طلب
این کتاب از طریق نامه به نشانی تهران - صندوق پستی ۴۸۲۴ / ۱۵۸۷۵ - کروه درسی مپو و یا پایام نگار (Email)
درخواست کتاب های درسی عمومی و توسطه نظری talif@talif.sch.ir ارسال نمایند.

دقیقتاً این کتاب های درسی عمومی و توسطه نظری

